

Nye kommunale regler vil fælde Paludan

Dobbeltmoral: Folketinget bør fratage Rasmus Paludan pladsen i Folketinget, hvis vælgerne giver ham et mandat. For Folketinget selv har vedtaget en lov, som betyder, at han ikke ville kunne godkendes som kommunalpolitiker eller regionspolitiker. Læs dagens valgklumme af Roger Buch.

Roger Buch. Foto: Farzad Soleimani.

af Roger Buch d. 9.05.2019 i [Viden](#)

DMJX VALGCENTER

Kan kriminelle og dømt politikere vælges til Folketinget? Det spørgsmål har den seneste måned optaget mange politikere, medier og borgere.

Svaret er på den ene side entydigt JA.

Grundloven sikrer alle danske statsborgere, som har nået valgretsaldern og som har bopæl i Danmark, retten til at stemme, retten til at stille op og dermed retten til at blive valgt. Der kan altså ikke før et valg stilles nogen som helst krav til borgere, som vil opstille til valget. De kan være dømt for racisme, vold, voldtægt, økonomisk kriminalitet, mord – ja, hvilken som helst forbrydelse – og borgeren vil stadig have en ubetinget ret til at opstille og modtage vælgerne dom.

Dommen kan være gammel eller ny – det påvirker ikke retten til at stille op som kandidat. Dommen kan være afsonet eller politikeren kan stadig sidde i fængsel – det påvirker heller ikke retten til at stille op som kandidat og blive valgt af vælgerne. At det ikke kun er en teoretisk mulighed beviste Mogens Glistrup ved Folketingsvalget den 10. januar 1984, hvor han fra fængselscellen i Horsørød Statsfængsel opstillede og blev valgt til Folketinget for Fremskridtspartiet. Seks dage senere blev Glistrup løsladt fra fængslet, da han modtog sit valgbrev, som er den formelle bekræftelse på, at han var valgt. Friheden blev dog kort, da Folketinget på sit første møde den 6. februar besluttede, at Mogens Glistrup ikke var værdig til at sidde i Folketinget.

Som stedfortræder for Mogens Glistrup indtrådte Pia Kjærsgaard i Folketinget. Dermed har beslutningen den 6. februar 1984 formentlig haft helt afgørende betydning for dansk politisk historie, da den samtidige ind- og udskiftning af Mogens Glistrup og Pia Kjærsgaard, blev afgørende for begge politikeres fremtid og for Fremskridtspartiets og Dansk Folkepartis veje i dansk politik. Justitsminister Erik Ninn Hansen besluttede, at Mogens Glistrup dagen efter beslutningen i Folketinget skulle forsætte sin afsoning, som han afsluttede 11. marts 1985.

Sagen fra 1984 viser, at alle med valget kan opstille og blive valgt, men ikke nødvendigvis blive accepteret af Folketinget som folketingsmedlemmer. Den grundlovsparagraf, som slår dette fast, er §31, Stk. 1.:

Valgbar til folketing er enhver som har valget til dette, medmindre vedkommende er straffet for en handling, der i almindeligt omdømme gør ham uværdig til at være medlem af folketing.

Det centrale spørgsmål er altså, hvad som gør et folketingsmedlem uværdig til at være medlem af Folketinget? Praksis er meget sparsom, da de fleste politikere frivilligt forlader politik, hvis de begår kriminalitet. Siden vedtagelsen af den nuværende grundlov i 1953 er der, ud over Mogens Glistrup, kun tre tilfælde, hvor Folketinget har frataget medlemmer deres plads i Folketinget. I alle tilfælde på basis af fængsels- eller hæftedomme (seks måneders fængsel, 30 dages hæfte, 40 dages fængsel – hæfte var en mildere fængselsstraf, som blev afskaffet i 2001). Umiddelbart kan det derfor virke sandsynligt, at lederen af Stram Kurs ikke vil blive kendt uværdigt på grund af 14 dages betinget fængsel. En vurdering som også har været fremført af en jurist fra Københavns Universitet:

<https://www.jv.dk/indland/Professor-Rasmus-Paludan-ser-mere-valgbar-ud-end-Riskaer/artikel/2712842>

Vurderingen overser imidlertid et politisk forlig fra 2017 og en ny lov om kommunal- og regionspolitikeres værdighed, som blev vedtaget i 2018, af et bredt flertal i Folketinget: Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti, Socialdemokratiet og Radikale Venstre.

<https://www.regeringen.dk/media/4691/politisk-aftale-om-en-reform-af-valgbarhedsomraadet.pdf>

Oprindeligt blev kommunalpolitikeres værdighed afgjort på samme måde, som folketingsmedlemmer: ved en vurdering og beslutning i kommunalbestyrelsen. I 1966 blev beslutningerne imidlertid overført til valgbarhedsnævnet, fordi der gik inflation i værdighedskravene (mindre og mindre straffe førte til tab af valgbarhed) og fordi der var stor forskellighed mellem kommunerne. Valgbarhedsnævnet bestod af en formand (lands- eller højesteretsdommer) og en næstformand, begge udpeget af Indenrigsministeren, samt 3 medlemmer fra KL og et medlem fra amtsrådsforeningen, senere Danske Regioner. Aftalen fra 2017 afskaffede valgbarhedsnævnet, og erstattede det med en automatmodel, hvor tab af valgbarhed i kommuner og regioner sker ved:

- frihedsstraf (ubetinget eller betinget fængsel)
- anbringelse i institution eller til forvaring
- ubetinget frakendelse af førerretten

De nye regler trådte i kraft 1. april 2018 og har allerede kostet kommunalpolitikere deres mandat:

<https://www.tv2lorry.dk/artikel/partner/tv2dk/folketingskandidat-opgiver-kandidatur-efter-tre-fartboeder>

De nye regler har øget grænsen for tab af valgbarhed, som tidligere i enkelte tilfælde skete allerede ved bødestraf. DF'eren Finn Rudaizky ville

eksempelvis IKKE have mistet sit mandat i Københavns Borgerrepræsentation, hvis de nye regler havde været indført allerede i 2017, da han fik en bøde på 10.000 kr. for at videregive personoplysninger om en borger i kommunen til BT og Berlingske:
<https://www.altinget.dk/artikel/nye-regler-for-valgbarhed-doemt-df-profil-ville-have-beholdt-sit-mandat> .

De nye regler betyder, at lederen af Stram Kurs automatisk ville miste sin plads i en kommunalbestyrelse eller et regionsråd, hvis hans racismedom stadfæstes ved den ankesag, som er undervejs. De nye regler i kommuner og regioner må få stor vægt, hvis Stram Kurs bliver valgt og folketinget skal vurdere Rasmus Paludans valgbarhed.

Folketinget er ikke formelt bundet af sin egen tidligere praksis, eller de kommunale regler Folketinget besluttede i 2018. Men de centrale spørgsmål bliver: Kan Folketinget godkende et folketingsmedlem, som ikke ville kunne godkendes som kommunalpolitiker eller regionspolitiker? Skal der gælde andre og mere lempelige værdighedsregler for folketingsmedlemmer end for kommunalpolitikere og regionspolitikere? Er værdighed i Folketinget forskellig fra værdighed i byråd, kommunalbestyrelser og regionsråd? Svaret på alle tre spørgsmål må være NEJ. Derfor bør Folketinget fratage Paludan pladsen i Folketinget, hvis vælgerne giver ham et mandat.

Præcis som Folketinget gjorde med Mogens Glistrup i 1984. Tre år senere var Glistrup ude af fængslet og blev valgt til Folketinget igen ved folketingsvalget i 1987. Straffen var udstået og vælgerne insisterede. Folketinget godkendte valget af Mogens Glistrup.

Derfor bør Folketinget også godkende en anden tidligere dømt politiker Klaus Riskjær Pedersen, hvis han bliver valgt ved folketingsvalget 5. juni. Straffen for hans forbrydelser er udstået og vælgerne må formodes, at kende til forbrydelse og straf. Klaus Riskjær Pedersen blev prøveløsladt fra sin seneste fængselsdom den 30. september 2013 og han ligger derfor også over de nye kommunale regler, hvor forældelsesfristen er 3 år, dog 5 års forældelse ved fængsel over 6 måneder. Så Riskjær Pedersen kan formentlig godkendes som folketingsmedlem, men de nye kommunale regler gør det mest sandsynligt, at Rasmus Paludan fældes som folketingsmedlem af hans egne racistiske udtalelser.

----- **Brug for en valg ekspert?**

Her finder du listen over vores eksperter med emneord, kontaktinformation og pressefotos

Kategori: [Viden](#)

Forfatter

Roger Buch
Forsker i samfundsvidenskab ved DMJX og ekspert i kommunalpolitik.
Tidligere parti- og kommunalforsker ved Syddansk Universitet. Forfatter til bogen "Den vigtigste politik. Kommuner, valg og journalistik".

[Profil](#)

Andre indlæg af samme forfatter

Hvor svært kan det være? (valg-klumme)	11.06.2015	Holdninger
Danmarks demokratiske underklasse (valg-klumme)	4.06.2015	Holdninger